

Nr 198.

*Kungl. Maj:ts nådiga proposition till Riksdagen angående vissa
ändringar i staten för folkskollärarnas pensionsinrättning;
gifven Stockholms slott den 19 april 1912.*

Under återopande af bilagda utdrag af statsrådsprotokollet öfver ecklesiastikärenden för denna dag vill Kungl. Maj:t föreslå Riksdagen att godkänna

dels sådan ändring i den år 1911 fastställda staten för folkskollärarnas pensionsinrättning, att ej mindre för det däri uppförda kvinnliga skrifbitrådet lönen höjes från 600 kronor till 700 kronor men tjänstgöringspenningarna sänkas från 450 kronor till 350 kronor, än äfven anslaget till vikariatsersättningar, arfvoden åt amanuenser och extra biträden samt flitpenningar åt extra ordinarie tjänstemän och extra ordinarie vaktmästare samt förslagsanslaget till expenser höjas, det förra anslaget från 7,400 kronor med 4,800 kronor till 12,200 kronor och det senare anslaget från 6,800 kronor med 2,400 kronor till 9,200 kronor; kommande vid bifall härtill statens slutsumma att höjas från 51,900 kronor med 7,200 kronor till 59,100 kronor;

dels ock det tillägg till de enligt kungl. kungörelsen den 22 juni 1911 stadgade villkoren och bestämmelserna för åtnjutande af de i sagda stat upptagna aflöningsförmånerna, att för det i staten uppförda kvinnliga skrifbitrådet skola gälla de af chefen för finansdepartementet föreslagna, i statsrådsprotokollet öfver finansärenden den 13 januari 1912 upptagna allmänna villkoren och bestämmelserna i fråga om fasta biträden hos vissa verk och myndigheter, dock med iakttagande af de jämkningar därutinnan, som af Riksdagen i fråga om fasta biträden å nedre justitierevisionens stat sedermera beslutats.

De till ärendet hörande handlingarna skola tillhandahållas Riksdagens vederbörande utskott; och Kungl. Maj:t förblifver Riksdagen med all kunglig nåd och ynnest städse välbevågen.

Under Hans Maj:ts
Min Allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

GUSTAF ADOLF.

Fridtjuv Berg.

Utdrag af protokollet öfver ecklesiastikärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å Stockholms slott den 19 april 1912.

Närvarande:

ans excellens herr statsministern STAAFF,
ans excellens herr ministern för utrikes ärendena grefve EHRENSVÄRD,
Statsråden: PETERSSON,
 SCHOTTE,
 BERG,
 BERGSTRÖM,
 friherre ADELSWÄRD,
 PETRÉN,
 STENSTRÖM,
 LARSSON.
 SANDSTRÖM.

Chefen för ecklesiastikdepartementet, statsrådet Berg yttrade härefter:

Under år 1911 fastställdes ny stat för folkskollärarnas pensionsinrättning att lända till efter rättelse från och med år 1912. I denna stat finnas uppförda anslag dels till vikariatsersättningar, arfvoden åt amanuenser och extra biträden samt flitpenningar åt extra ordinarie tjänstemän och extra ordinarie vaktmästare med 7,400 kronor, dels ock till expenser med, förslagsvis, 6,800 kronor, och slutar staten med ett belopp af 51,900 kronor, hvari ingår ett å öfvergångsstat anvisadt belopp af 400 kronor, utgörande personligt aflöningsstillägg åt viss befattningshafvare.

Sedan direktionen öfver folkskollärarnas pensionsinrättning, efter nådig befallning, den 17 oktober 1911 afgifvit yttrande i fråga om, bland annat,

Vissa ändringar i staten för folkskollärarnas pensionsinrättning.

fördelningen af förvaltningskostnaderna mellan de under direktionens in-seende ställda pensionsanstalterna samt därvid beräknat kostnaden för förvaltningen af extra provinsialläkarnas pensionskassa, som den 1 januari 1912 skulle träda i verksamhet och läggas under direktionens förvaltning, men för hvilken något anslag ej funnes beräknadt i pensionsinrättningens stat, till 3,600 kronor, anförde statskontoret uti infordradt underdånigt utlåtande den 1 december 1911 rörande sistnämnda kostnadsbelopp:

Af ifrågavarande belopp vore 2,400 kronor afsedda till aflönande af amanuenser och 1,200 kronor till expenser. Då otvivelaktigt varit afsedt, att den nya staten för folkskollärarnas pensionsinrättning skulle omfatta alla förvaltningskostnader, hemställde statskontoret, det Kungl. Maj:t täcktes föreslå Riksdagen, att för ofvannämnda ändamål anslaget till vikariatsersättning, arvoden åt amanuenser och extra biträden samt flitpenningar åt extra ordinarie tjänstemän och extra ordinarie vaktmästare finge ökas med 2,400 kronor eller från 7,400 kronor till 9,800 kronor och anslaget till expenser med 1,200 kronor eller från 6,800 kronor till 8,000 kronor.

Enligt nådigt beslut den 22 december 1911 förklarade Kungl. Maj:t, att Kungl. Maj:t framdeles på förnyad framställning af direktionen ville taga under ompröfning frågan om ökning af förvaltningskostnaderna med anledning af att extra provinsialläkarnas pensionskassa från och med år 1912 lagts under direktionens förvaltning.

Nu har direktionen till Kungl. Maj:t inkommit med underdånigt, den 23 januari 1912 dagtecknad utlåtande i ämnet och därvid, efter erinran om hvad i ärendet förekommit, anført:

I sin nyssnämnda underdåniga skrifvelse den 17 oktober 1911 förklarade direktionen sig anse utgifterna för förvaltningen af extra provinsialläkarnas pensionskassa kunna förslagsvis bestämmas till 3,600 kronor, hvartill komme lokalhyra, som med den af direktionen föreslagna fördelningen, pensionskassorna emellan, af förvaltningskostnader i allmänhet tills vidare kunde beräknas till 360 kronor för år. Vidare erfordrades ett organisationsanslag för en gång.

Berörda den 17 oktober 1911 afgaf direktionen jämväl infordradt underdånigt utlåtande rörande förvaltningsföreskrifter för extra provinsialläkarnas pensionskassa. Jämte det direktionen därvid föreslog reglemente för kassan, yttrade direktionen sig tillika om förvaltningskostnaderna. Direktionen anförde ytterligare, att af beloppet 3,600 kronor intill 2,400 kronor borde få användas till arvoden åt amanuenser och extra biträden samt att organisationsanslaget — afsedt för anskaffande af liggare, blanketter, skrifmaterialier, möbler m. m. — syntes böra bestämmas till 1,200 kronor. Direktionen hemställde alltså, att till bestridande af de med extra provinsialläkarnas pensionskassas förvaltning förenade kostnaderna måtte af kassans medel anvisas dels förslagsvis ett belopp af 3,960 kronor för år, däraf intill 2,400 kronor skulle få användas till nämnda arvoden samt återstoden skulle utgå i lokalhyra och andra expenser, dels ock ett organisationsanslag för en gång af 1,200 kronor.

På sätt inhämtas af Kungl. Maj:ts förenämnda nådiga bref den 22 december 1911 har statskontoret ej haft annat att erinra i fråga om direktionens förslag angående anslag till extra provinsialläkarnas pensionskassas förvaltning, än att då det otvifvelaktigt varit afsedt, att den nya staten för folkskollärarnas pensionsinrättning skulle omfatta alla förvaltningskostnader, statskontoret funne sig böra hemställa, det täcktes Kungl. Maj:t i nådig proposition föreslå Riksdagen, att för ifrågavarande ändamål det i lönestaten upptagna anslaget till vikariatsersättningar, arfvoden åt amanuenser och extra biträden samt litpenningar åt extra ordinarie tjänstemän och extra ordinarie vaktmästare finge ökas med 2,400 kronor eller från 7,400 kronor till 9,800 kronor samt att anslaget till expenser finge ökas med 1,200 kronor eller från 6,800 kronor till 8,000 kronor.

Direktionen, som vid sin föregående behandling af föreliggande fråga ansett sig ej hafva anledning inlåta sig på det formella spörsmålet om Riksdagens medverkan till frågans afgörande, har ej något att erinra mot statskontorets nyssnämnda hemställan, vid bifall till hvilken de afsedda anslagsökningarna torde förklaras skola gälla från och med år 1912.

Såsom närmare motivering beträffande det föreslagna anslagsbeloppet, 3,600 kronor, får direktionen anföras, att då direktionen hittills ej haft tillfälle att förvärfva någon erfarenhet om kassans förvaltningsbestyr, förslaget måst grundas på vunnen erfarenhet om förvaltningen af andra pensionsanstalter, hvilka antagits i berörda hänseende kunna ungefärligen jämföras med extra provinsialläkarnas pensionskassa. Dessa pensionsanstalter äro lasarettsläkarnas pensionskassa, döfstumlärarnas pensionsanstalt och lärarinnornas pensionsanstalt. För lasarettsläkarnas pensionskassa och döfstumlärarnas pensionsanstalt hafva förvaltningskostnaderna under de 4 sistförflutna åren utgjort i medeltal respektive 2,920 kronor och 2,900 kronor. För lärarinnornas pensionsanstalt, som hittills varit i verksamhet endast ett år, hafva förvaltningskostnaderna därunder uppgått till 4,950 kronor. Närmast torde den nya pensionskassan kunna jämföras med lasarettsläkarnas pensionskassa, hvars reglemente fatt tjäna till mönster för det föreslagna reglementet för extra provinsialläkarnas pensionskassa. Att förvaltningsbestyren med nämnda båda kassor komma att blifva af olika omfattning, torde emellertid vara tydligt redan på grund däraf, att delägarantalet i extra provinsialläkarnas pensionskassa synes blifva omkring fyra gånger så stort som antalet delägare i lasarettsläkarnas pensionskassa. Det föreslagna anslaget synes med hänsyn härtill åtminstone ej kunna anses för högt tilltaget.

Hvad angår anslagets föreslagna uppdelning torde böra erinras, att förutom att särskildt för den nya kassans förvaltning extra biträde lär blifva nödvändigt, denna förvaltning dessutom kommer att medföra ökad arbete för öfriga tjänstemän i allmänhet. Detta gäller i synnerhet kassören och bokhallarna. Den extra arbetskraft, som sålunda blir erforderlig, torde åtminstone tills vidare kunna erhållas för det föreslagna beloppet 2,400 kronor för år.

Enligt hvad statsrådet och chefen för jordbruksdepartementet meddelat mig, har han för afsikt att senare i dag framlägga förslag till nådig proposition om inrättande från och med år 1913 af en distriktsveterinärernas pensionskassa, hvilkens förvaltning vore afsedd att anförtrös åt direktionen öfver folkskollärarnas pensionsinrättning.

Uti en till mig öfverlämnad skrifvelse den 24 februari 1912 från

Departement-
schefen.

nämnda direktion till chefen för jordbruksdepartementet har direktionen meddelat:

Direktionen vore villig öfvertaga förvaltningen jämväl af sistnämnda pensionskassa under förutsättning likväl, att erforderlig anslagsökning kunde beredas. Beträffande förvaltningskostnaderna för denna pensionskassa ansåge direktionen sig kunna göra samma beräkning, som i fråga om extra provinsialläkarnas pensionskassa, hvadan direktionen hemställde, att därest den nya kassan från och med år 1913 lades under direktionens förvaltning, med Riksdagens medverkan måtte i staten för pensionsinrättningen beredas en ökning från och med nämnda år af anslagen till arfvoden åt amanuenser m. m. samt till expenser med ytterligare respektive 2,400 kronor och 1,200 kronor.

Emot hvad statskontoret och direktionen hemställt beträffande höjdt anslag till pensionsinrättningen för dess öfvertagande utaf förvaltningen af extra provinsialläkarnas pensionskassa har jag icke något att erinra. Icke heller har jag något att invända mot, att jämväl förvaltningen af distriktsveterinärernas pensionskassa förläggas under direktionen öfver folkskollärarnas pensionsinrättning. Enär förvaltningskostnaderna såväl för extra provinsialläkarnas som distriktsveterinärernas pensionskassa äro afsedda att bestridas af inflytande pensionsavgifter, erfordras för höjning af ifrågavarande anslag i staten för folkskollärarnas pensionsinrättning icke något bidrag af statsmedel. Emellertid lär någon ändring i pensionsinrättningens stat icke kunna träda i kraft tidigare än med 1913 års början. Hvad för ändamålet under år 1912 oundgängligen kan komma att erfordras i fråga om förvaltningen af extra provinsialläkarnas pensionskassa torde därför få anvisas att utgå af denna pensionskassas medel.

I detta sammanhang ber jag att få upptaga frågan om en mindre jämkning af ifrågavarande stat jämväl i en annan del.

Uti staten för folkskollärarnas pensionsinrättning finnes nämligen uppfördt ett kvinnligt skrifbiträde med en aflöning af 1,200 kronor, däraf 600 kronor lön, 450 kronor tjänstgöringspenningar och 150 kronor ortstillägg, och kan lönen efter 5 år höjas med 200 kronor samt efter 10 år med ytterligare 200 kronor. Dessa aflöningsförmåner äro desamma, som enligt 1910 års Riksdags beslut bestämts för å ordinarie stat uppförda skrifbiträden hos fängvårdsstyrelsen och generaltullstyrelsen samt sedermera vid 1911 års Riksdag vunnit tillämpning vid då beslutade löneregleringar. Denna aflöningstyp har emellertid ansetts böra undergå en mindre jämkning. I statsverkspropositionen till innevarande års Riksdag har nämligen Kungl. Maj:t — i sammanhang med framställning om uppförande af fasta biträden å ordinarie stat för vissa ämbetsverk — föreslagit Riksdagen den modifikation uti berörda, förut godkända aflöningstyp, att af aflöningen

700 kronor skulle utgöra lön, 350 kronor tjänstgöringspenningar samt 150 kronor ortstillägg. Då det hos folkskollärarnas pensionsinrättning anställda skrifbiträdet i aflöningshänseende bör vara fullkomligt likställt med andra motsvarande befattningshafvare, torde jämväl för henne proportionen mellan lön och tjänstgöringspenningar bära på angifvet sätt jämkas.

I statsrådsprotokollet öfver finansärenden för den 13 januari 1912 har statsrådet och chefen för finansdepartementet angifvit vissa allmänna villkor och bestämmelser i fråga om fasta biträden hos vissa verk eller myndigheter, och i de framställningar om uppförande å ordinarie stat af sådana biträden, som gjorts uti årets statsverksproposition, hafva dessa allmänna villkor och bestämmelser föreslagits att gälla för alla de dylika biträdesbefattningar, hvarom i statsverkspropositionen är fråga. Dessa allmänna lönevillkor torde äfven bära göras gällande i fråga om skrifbiträdet hos folkskollärarnas pensionsinrättning, dock med iakttagande af de jämkningar därutinnan, som af Riksdagen beträffande fasta biträden å nedre justitierevisionens stat sedermera beslutats.

På grund af hvad sålunda anförts hemställer jag, det Kungl. Maj:t tacktes föreslå Riksdagen att godkänna

dels sådan ändring i den år 1911 fastställda staten för folkskollärarnas pensionsinrättning, att ej mindre för det däri uppförda kvinnliga skrifbiträdet lönen höjes från 600 kronor till 700 kronor men tjänstgöringspenningarna sänkas från 450 kronor till 350 kronor, än äfven anslaget till vikariatsersättningar, arfvoden åt amanuenser och extra biträden samt flitpenningar åt extra ordinarie tjänstemän och extra ordinarie vaktmästare samt förslagsanslaget till expenser höjas, det förra anslaget från 7,400 kronor med 4,800 kronor till 12,200 kronor och det senare anslaget från 6,800 kronor med 2,400 kronor till 9,200 kronor; kommande vid bifall härtill statens slutsumma att höjas från 51,900 kronor med 7,200 kronor till 59,100 kronor;

dels ock det tillägg till de enligt kungl. kungörelsen den 22 juni 1911 stadgade villkoren och bestämmelserna för åtnjutande af de i sagda stat upptagna aflöningsförmånerna, att för det i staten uppförda kvinnliga skrifbiträdet skola gälla de af chefen för finansdepartementet föreslagna, i statsrådsprotokollet öfver finansärenden den 13 januari 1912 upptagna allmänna

villkoren och bestämmelserna i fråga om fasta biträden hos vissa verk och myndigheter, dock med iakttagande af de jämkningar därutinnan, som af Riksdagen i fråga om fasta biträden å nedre justitierevisionens stat sedermera beslutats.

Hvad föredragande departementschefen sålunda tillstyrkt tacktes Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten, på hemställan af statsrådets öfriga ledamöter, i nåder gilla; och skulle proposition i ämnet af den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar, aflåtas till Riksdagen.

Ur protokollet:

J. F. Högberg.
